

Egy interjú margójára

„A barnamedve nem postagalamb”

ARCHÍV FELVÉTEL: PÁL ÁRPÁD

Az elmúlt huszonöt évben tapasztalható volt, hogy a vadon élő állatok által okozott károk és az embert fenyegető veszélyek megsokszorozódtak. A sajtó idejében jelezte a gondokat, egyszerűen mindenki medveszakértő lett. Legtöbb esetben a barnamedvék kártételei kerültek nyilvánosságra, illetve veszélyességük az emberre nézve.

Ha megnézzük, hogy ezek az írások kiknek tulajdoníthatók, tapasztalhatjuk, hogy nem szakemberek, hanem laikusok próbáltak véleményt formálni. A leírtak többségéből hiányoztak a lényeges dolgok, főleg a vadgazdálkodás fontos pillérei. Továbbemezve a gondokat, a szakembereknek és a vadászoknak az lett volna a feladatuk, hogy a gondjaikra bízott vadállományt szakszerűen szabályozzák és kezeljék úgy, hogy emellett biztosítva legyen a fajok tartós fennmaradása optimális létszámmal, lehetőségig adva a vadászat gyakorlásához.

Az Erdélyi Naplóban és az Udvarhelyi Híradóban is megjelent, Az ember élete értékeiből a medvéknél című interjú kapcsán, amely dr. Kelemen Atillával készült, a következőket szeretném megosztani az olvasókkal. Mindjárt az interjú elején elhangzik: „Tény, hogy mintegy tíz évvel ezelőtt a Mezőgazdasági és Erdészeti Kutatóintézet és a Román Tudományos Akadémia szakemberei megpróbálták egy aránylag optimális számot meghatározni. Tanulmányaikból kiderült: Románia vadeltartó képessége nem haladja meg a négyezer-ötszázat.” Igaz, hogy a vadeltartó képesség a vadgazdálkodás legfontosabb tényezője, de Romániára nézve ezt lehetetlen átfogóan kiszámítani. Ezt csakis a vadászegyesületek vagy -csoportok vadászterületeire, illetve azok bizonyos részeire lehet kiszámítani, figyelembe véve az eltartóképesség kategóriáinak egymástól való eltérését, a tényleges vadállományt, annak nagyságát és összetételét. Tehát a fenntartható és a meglévő állomány viszonyai szabják meg a vadgazdálkodás közvetlen feladatait. A természetes vadeltartó képesség elsősorban a természetes táplálékkal arányos, vagyis a vegetációs viszonyokra van utalva. Másod-

Az elmúlt években megsokszorozódtak a vadon élő állatok által okozott károk

szorban az ember által nyújtott mesterséges takarmánykészlet révén meghatározott a fenntartható vadállomány.

Ezzel kapcsolatosan már 1975–79 között készült egy tudományos felmérés prof. dr. Horia Almășan vezetésével. A szerzők már akkor jelezték, hogy a számadatok sosem állandók, mindig változnak, főleg az ember negatív tevékenysége miatt. A medve (de más nagyvadnak is) életteréből csak az erdős területeket vehetjük számításba. Hosszú lenne az írásom, ha az összes számítást bemutatnám, de nem is ez a cél. A legújabb vadászati törvényekben – 2006/407-es és ennek változata, a 2015/49-es – nem beszélnek a területek vadeltartó képességéről, hanem már egyenesen az optimális létszámot célozzák meg. A törvényeket tanulmányozva bebizonyosodott, hogy az eddig megjelent szabályozások közül ez a leggyengébb. Ehhez hozzájárul a természetvédelmi politika hiányossága is.

A nagyvadgazdálkodás általános elve: keveset, de jól, ez pedig a mai gazdasági tevékenységben igen ritkán mutatkozik meg. Felvetődik a kérdés, hogy miként fogják alkalmazni a jövőre nézve a vadgazdálkodás modern módszereit, hogy minőségi vadjaink legyenek. Itt csak egy módszert emelnék ki: a selejtezést! Kijelenthetjük, hogy a nagyvadállományok minőségi javításának eszköze a selejtezés. A selejtezés alatt a nemkívánatos egyedek eltávolítását (kilövését) értjük. Ezzel vetünk véget a vadonban a továbbtenyésztésnek, örökítésnek, a nemkívánatos, minőséget rontó egyedek megmaradásának a populációkban. A selejtezés magában foglalja az ivararány és a korosztályok

kialakítását is. Nem mondanám, ha nem volna ismert, hogy minden nagyvadfajt hosszú évtizedek óta selejteznek. Romániában sajnos kivételt képez a barnamedve. Nem tagadja senki, hogy voltak jó eredmények a medvetrófeák megszerzésében, de bizonyos gondok megmaradtak. A medveselejtezésről a romániai szakirodalom nem beszélt az elmúlt ötven évben. De lám, a huszadik század utolsó éveiben mégis felvetődött a vadfaj selejtezésének gondolata. Dr. Ion Micu erdész mérnök tudományos kutatásainak ada-

hatók, mint nemzeti vagy regionális szinten. Ebből levonva a következtetéseket a súlyos bajok itt vannak Romániában, azokat itt kellene orvosolni, mert a vadállományok nemzeti érdekelttségűek, vagyis az ország vagyonát képezik.

No de lássuk, miként ítélik meg a vadászatot az Európai Unióban. Az EU országaiban a vadászatot a társadalom többsége a rekreáció bizonyos formájának tekinti, de társadalmi támogatottsága csökken. A kedvezőtlen megítélés kialakulásában nem kis szerepe

és nem vadászható faunára és az élőhelyre is káros hatást gyakoroltak. Meggyőződés, hogy a vadászatnak konzervációs és gazdasági jelentősége van. A vadászat a környezetvédelemhez is hozzájárulhat a fajok közti megfelelő egyensúly kialakításával, egyes fajok túlnépesedésének megelőzésével (a medvék túlszaporulata és tevékenysége – mondom én), illetve így a faji leromlást, a betegségek terjedését és a növényzet károsítását is meg lehet előzni. Az EU javaslatokat tesz a tagországok kormányainak: hozzanak intézkedéseket, hogy a vadászok jobban képezettek és informáltak legyenek. A tagállamoknak agrárpolitikájukat, különösen a mezőgazdasági termelést úgy kellene orientálni, hogy a vadnövényzet, az állatvilág számára jobb életfeltételeket, illetve ezzel párhuzamosan bevételt biztosítsanak a vadászatból és a turizmusból. Segítsék elő a vadászok, erdészek, területgazdák, természetjárók, környezetvédők közti párbeszédet és az együttműködésből származó előnyöket stb.

A vadgazdálkodással és a vadászattal kapcsolatos EU-s irányzatok nemcsak annyiból állnak, amit leírtam, ez csupán egy része a szabályoknak. Igen sok lenne, ha egyszerre be lehetne mutatni a vadgazdálkodás és a vadászat EU-beli szabályozását, vagy az I.C.A.S. által a vadeltartó képességekkel kapcsolatban készített dokumentációkat. Végezetül az érintett ágazatokban (vadgazdálkodás, természetvédelem, idegenforgalmi vadászat) egymás érdekeit figyelembe vevő, kölcsönös előnyökön alapuló fellépésre van szükség.

RÁKOSI GYULA nyugdíjas, volt vadász

Azt meg lehet érteni, hogy a medvefaj védettnek van nyilvánítva, de azt nem, hogy ne lehessen alkalmazni a vadgazdálkodás bizonyos szempontjait, mint például az ivararány szabályozását vagy a korosztályok kialakítását.

tai utalnak a medvepopuláció selejtezésére (R.V.P.R10/1990). Megállapítása szerint Hargita megye optimális medvepopulációjának 420 egyedből kell állnia, és nem 1400-ból vagy annál többől.

Azt meg lehet érteni, hogy a medvefaj védettnek van nyilvánítva, de azt nem, hogy ne lehessen alkalmazni a vadgazdálkodás bizonyos szempontjait, mint például az ivararány szabályozását vagy a korosztályok kialakítását stb. Sokszor lehetett hallani, hogy az EU megtiltotta a medve vadászatát. Nem éppen így van. Az EU aktív politikát folytat a fauna védelmében. A szubszidiaritás elvével összhangban az EU csak olyan szinten és mértékben foglalkozik a kérdésekkel közösségi szinten, amilyen mértékben azok jobban kezel-

van azoknak a médiakampányoknak, amelyeket különböző természetvédő csoportok az állatok hasznosítása, a vadászat ellen folytatnak. A vadászok elleni támadások fókuszában a vadászat mint „brutális sport” megbélyegzés áll. A véleményformálók társadalmi hatékonyságát jelzik a vadászat megítéléséről az Európai Tanács parlamenti közgyűlésén elhangzottak is. Az Európai Tanács parlamenti közgyűlése határozatának (43/1992 / EEC tanácsi irányelv) bevezetőjében megállapítja, hogy a vadászat társadalmi megítélése jelentősen romlott, aminek egyfelől érzelmi, másfelől a vadászok bizonyos részének nem megfelelő képzettsége és viselkedése miatt valós alapja van.

A határozat kimondja, hogy a környezetváltozások a vadász-